

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: ריג'יניאנו	שם פרטי: צורי
----------------------	---------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: ריג'יניאנו		בלועזית
שם פרטי איתו נולדתי: צורי		בלועזית
שנת לידה: 18/11/1938	מין: זכר	שנת לידה: 18/11/1938
עיר לידה: טריפולי		בלועזית Tripli
שם פרטי ושם משפחה של האב: שלום		שם פרטי ושם נעורים של האם: אמיליה מסיקה
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: טריפולי		בלועזית Tripoli
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: טריפולי, לוב (שם העיר או האזור ושם הארץ)		חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: ציויטלה, פוסולי, קרוצ'טה		בלועזית
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו ברגן בלזן		בלועזית
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: ברגן בלזן		תאריך השחרור: 25/5/1944
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה) ביברק-גרמניה, גורדון בת גרמניה		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור חזרה ללוב
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתן עד מתי		שנת עליה: 1950
		במידה ועלית באניה, ציין את שמה קוממיות

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

הייתי בן שנתיים, משפחתי הייתה משפחה של חייטים. לכלא חד היה תפקיד שונה בחייטות. כך התנהלו חיינו על מי מנוחות. המצב הכלכלי היה טוב יחסית, עד שפרצה המלחמה והינו חייבים לעבור מבתים מסודרים ומקומות שלא היו מופגזים.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

עברנו לגור בבתים עם תנאים תת אנושיים, בחושות, בטריפולי. עד לתקופה שהגרמנים והאיטלקים לא רצו שיהיה גיס חמישי בטריפולי, אז אספו את כל הנתינים הבריטיים למחנות. את הנתינים הצרפתים שלחו לטוניסיה ואת האזרחים הלוביים שלחו למחנה בלוב- הג'אדו במדבר.

הזיכרון הראשון שלי ביציאה מטריפולי הוא מהים שהיה ממוקש והיה חשש שלא נעבור את הנמל. הגענו לנאפולי באונייה. נלקחנו מנא[ולי למחנה ריכוז בצ'יויטלה. היינו משפחה בת ארבע נפשות, אבי אמי אחותי רינה ואני. בצ'יויטלה חיינו בתנאים של מחנה סגור ושמרו עלינו שני אזרחים איטלקים פאולו מג'נובה ואנדריאה. שניהם התייחסו אלינו די בכבוד. גם תושבי המקום יצרו איתנו קשר וניסו לעזור לנו באמצעים המינימאליים שלהם, במזון ובביגוד.

הגברים יצאו לעבודה, הנשים והילדים נשארו. העבודה הייתה בעיקר חפירות וביצורים. המגע הראשון האישי שלי עם חיילים גרמנים היה כשהם חשדו שחלק מהגברים רצו להתחמק. הגיעו שלושה חיילים גרמניים עם מדים וכובע פלדה האופייני להם ובדקו מתחת לכל מיטה. הם לא נגעו בנו, אך השאירו עלינו רושם קשה ומפחיד.

בצ'יויטלה קיבלנו מהממשלה הבריטית סובסידיות חודשיות, מהם יכולנו להתקיים בצורה צנועה, אך הצלחנו לקיים את כל חגי ישראל בצורה הולמת, עד שצבאות הברית באו מדרום. המצב החמיר ואז לקחו אותנו צפונה לפוסולי, קרוצ'טה ומחנות נוספים. משם הגענו לברגן בלזן בגרמניה, שם החל הסבל והגיהינום. נשארו ביחד כמשפחה. ביום כיפור החליטו היהודים לא לצאת לעבודה ובעקות כך הגרמנים לקחו איש אחד ובנוכחות כולם עינו אותו. בשל כך רב הקהילה אמר לציבור לצאת לעבודה, "ועוונכם על ראשי".

במקום זה, אני באופן אישי עברתי חוויות קשות. בכל בוקר במסדר הבוקר ספרו אותנו. באחת הפעמים קיבלתי בעיטה מגרמני וזה גרם לי לפחד ובנוסף גם נגרם לי נזק פיזי ונזקקתי לטיפול אחרי המלחמה.

יום אחד הגיעה משאית עם תינוקות, כולם ללא הורים, צורחים צרחות נוראיות. בינינו היו שתי נשים מיניקות והן ניסו לקחת את התינוקות כדי להרגיעם. החייל הגרמני לא הסכים בשום אופן לתת להן להתקרב לתינוקות. היו שולחים אותנו להתקלח, ילד בן חמש יכול היה לבחור להתקלח עם אבא או אמא. אני בחרתי ללכת עם אמא וקלטתי שרוב השומרות היו נשים, אך היו גם גברים מועטים. כבר בגיל 5 הבנתי את הקושי בעניין.

גם בתוך הגיהינום הזה, הם חששו שבגלל שאנחנו לא אוכלים כראוי נתנו לנו סוג של חומר ללעוס- עטרן. ביתר היום היינו בעיקר מחפשים קליפות של תפוחי אדמה או סלק כדי ללעוס. קיבלנו חבילות מזון מינימאליות דרך הצלב האדום מהממשלה הבריטית, אך החבילות הספיקו לזמן קצר ביותר.

יש מי שקיווה שיום אחד הסיפור ייגמר. מישהו מהאנשים אסף אותנו כילדים והצעיד אותנו בקבוצה ולימד אותנו לשיר: "שאו ציונה נס ודגל", כשאף אחד לא הבין את פירוש המילים, אך זה עזר לנו.

הגיהינום נגמר, יום אחד חייל צרפתי לקח בקבוק שמפניה, עטף בנייר זרק מעבר לגדר. על הנייר הוא כתב "המלחמה נגמרה" וכל אחד מאיתנו קיבל כיכר לחם שלמה. אף אחד לא העז לאכול, אלא עטפנו את הלחם כאילו היה ספר תורה ומשם נלקחנו למחנה דיברך אל הציוויליזציה.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

בבארי באיטליה הציעו לנו לעלות לארץ, אך היות והשארו בלוב דורות, עסקים ובני משפחה, העדפנו לחזור ללוב. בשנת 1945, מעט מאוד זמן לאחר שהגענו לשם, כפי שקרה במקומות רבים- בני המקום מצאו בנו, ביהודים, ככשל וגורם שקל לפגוע בו. המוסלמים פרעו ביהודים והרגו במשך יומיים 133 נפשות. הדבר חזר על עצמו בשנת 1948 אך אז היהודים היו מאורגנים יותר ונפגעו פחות ואף החזירו למוסלמים. גרנו באזור של נוצרים ומוסלמים ברחוב וילציו מס' 184, הבית הזה קיים עד היום. שם קיבלנו עזרה מקסימאלית משכנינו המוסלמים וקיבלנו מהמשטרה הבריטית הצעה לעבור לגור במבנה המשטרה, אך נשארו לגור במקום בגלל דודי שלא היה נתין בריטי והיה צריך להישאר. ואז הציבו שומר על הבית כשהתחיל מצב יותר בעייתי. עברנו

לרובע היהודי. בשנת 1950 אבי הבין שיש חיכוכים אבין בן היהודים לערבים ויש סיכון לפרעות נוספות, ואז החליטה משפחתי לעלות לארץ ישראל. באותה תקופה כבר הייתה פעילות ענפה של תנועות נוער ועיתון יהדי, ואז הוקם בטריפולי משרד עלייה. ארגנו את היהודים מהכפרים במטרה לעלות לארץ, מעיירה לעיירה עברו שליחים מהארץ ואספו יהודים. בשנים 1950-1952 רוב יהודי לוב עלו לארץ, כ-25,000 איש. היתר עזבו את לוב בבהלה ביוני 1976 לאחר רעות נוספות.

נא ספרי/י על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הגעתי לארץ עם הוריי ואחותי בשנת 1950. הגענו לשער עלייה, משם לפרדסיה ואחר כך לגוש תל מונד. בתל מונד התעקשתי להיכנס לכיתה רגילה בבית הספר, כי הגעתי עם מטעם ידיעות טוב מלוב. ידעתי עברית, חשבון וידיעת הארץ. אחר כך למדתי בבית הספר אורט נתניה וסיימתי שם את לימודיי. הוצע לי לנסוע ללמוד בשוויץ, אך סירבתי. שירתי בצבא כמכונאי "שרמן" למרות שביקשתי ככל ילדי תל מונד לשרת בצנחנים. נישאתי, נולדו לי שני ילדים, ויש לי כיום חמישה נכדים. נכדה אחת משרתת כקצינה בחיל האוויר והשנייה לקראת גיוס. המראות הקשים שראיתי מדי יום בברגן בלזן, של עגלות טרפז עם המתים שנלקחו למשרפות, לא עוזבים אותי לעולם. בהיותי ילד בכיתה ה' בטקס יום הזיכרון בעין ורד, בגוש תל מונד, כאשר ראיתי איזה כבוד נותנים לנופלים ואת מטח היריות אשר נורה לזכרם, קבעתי שכאן שאר לתמיד.

ראיון: ליאורה יתום

בית אהרון, ספטמבר 2011